

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ**

Колективна монографія

Запоріжжя
2020

УДК 61:378:009

Г 94

Рецензенти:

Торкут Н.М., доктор філологічних наук, професор, академік АН ВШ України, директор Навчально-наукового шекспірівського центру, Запорізький національний університет.

Лепський М.А., доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціології Запорізького національного університету

Дяченко М.Д., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та практики перекладу Класичного приватного університету

*Ухвалено до друку рішенням Вченої ради
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 2 від 28 вересня 2020 р.)*

Редакційна колегія: д. філол. н., професор **Т.В. Гребенюк**; д. філос. н., професор **В.А. Жадько**; д. філол. н., професор **О.Д. Турган**; д. філос. н., професор **І.Г. Утюж**; к. пед. н., доцент **Л.І. Васецька**; к. пед. н., доцент **К.І. Гейченко**; к. філол. н., доцент **О.В. Гордієнко**; к. пед. н., доцент **А.К. Куліченко**; к. філол. н., доцент **Л.В. Сазанович**; к. н. з держ. упр., доцент **О.В. Соловйова**.

Відповідальний редактор: к. філол. н., доцент **Д.А. Москвітін**.

Г 94 Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти : колективна монографія / відп. ред. Д.А. Москвітін. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 172 с.

ISBN 978-966-417-193-X

Колективна монографія містить наукові статті, присвячені актуальним питанням різноманітних галузей медичної гуманітаристики. Автори висвітлюють проблеми філософії, біоетики, лінгвістики, літературознавства, викладання гуманітарних дисциплін у медичних ЗВО та мовної освіти майбутніх спеціалістів у сфері охорони здоров'я. Видання розраховане на студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти та всіх тих, хто цікавиться сучасною медичною гуманітаристикою.

УДК 61:378:009

**За зміст статей і правильне цитування відповідальність
несуть автори.**

© Колектив авторів, 2020

® Видавництво Запорізького державного
медичного університету, 2020

ISBN 978-966-417-193-X

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
I. ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ ТА БІОЕТИКИ.....	6
<i>Утюж Ірина Геннадіївна</i> <i>Спиця Наталя Валеріївна</i> КОНСТРУКТИВНА СТОРОНА СОЦІОГУМАНІТАРИСТИКИ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ПОГЛЯД ІЗ МАЙБУТНЬОГО	6
<i>Жадько Віталій Андрійович</i> ЄДНІСТЬ ЛЮДИНОЗНАВСТВА І ПРИРОДОЗНАВСТВА ЯК ВИХІДНИЙ БАЗИС ГУМАНІТАРИСТИКИ	15
<i>Селетий Дмитро Петрович</i> СУТНІСТЬ І ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ БІОЕТИКИ ЯК НОВОЇ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	26
II. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	36
<i>Трегуб Світлана Євгенівна</i> ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У МЕДИЧНИХ ВИШАХ.....	36
<i>Мегрелішвілі Марія Олексіївна</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО» І «СВІТОВА ЦИВІЛІЗАЦІЯ» У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	42
<i>Жаворонкова Вікторія Василівна</i> <i>Беспала Лілія Володимирівна</i> ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	49
<i>Орел-Халік Юлія Владиславівна</i> <i>Скрипник Юлія Сергіївна</i> МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО	56
III. СПЕЦИФІКА МОВНОЇ ОСВІТИ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	65
<i>Сазанович Лариса Вікторівна</i> <i>Куліченко Алла Костянтинівна</i> LANGUAGE BARRIER AS A CHALLENGE OF INTERCULTURAL EDUCATION (MOROCCAN ENGLISH AND NIGERIAN ENGLISH as cases in point).....	65
<i>Васецька Лариса Іванівна</i> <i>Соловйова Ольга Володимирівна</i> ІННОВАЦІЇ В НАВЧАННІ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ: МЕТОДИ, ПІДХОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ.....	75
<i>Гриценко Ольга Вікторівна</i> ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ....	89
<i>Ragrina Zh.M.</i> <i>Geichenko K.I.</i> «BLENDED LEARNING ENVIRONMENT» AS AN EFFECTIVE CONDITION FOR PROFESSIONAL TRAINING AT UNIVERSITIES.....	97

Васецька Лариса Іванівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
керівник Центру підготовки іноземних громадян
Запорізький державний медичний університет
Соловійова Ольга Володимирівна,
кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент Центру підготовки іноземних громадян
Запорізький державний медичний університет

ІННОВАЦІЇ В НАВЧАННІ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ: МЕТОДИ, ПІДХОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

Анотація. У статті проведено аналіз провідних наукових теорій з означеної теми, визначено наукові джерела розвитку ідеї інтерактивного навчання іноземних мов у вищій школі, подана етимологія назв інтерактивних методів навчання, опис сутності сучасних інтерактивних методик навчання української мови як іноземної з поданням аналізу науково-методичних засад інтерактивного навчання. На основі аналізу провідних наукових теорій визначено наукові джерела розвитку ідеї інтерактивного навчання іноземних мов (друга половина ХХ – початок ХХІ століття). Охарактеризовано теорію інтеракційної орієнтації, концепцію гуманістичної психології, теорію соціально-перцептивного когнітивізму та теорію активного навчання, теорію програмованого навчання.

Описано методичні засоби розширення когнітивних можливостей іноземних слухачів на довузівському етапі підготовки, активізації їхньої пізнавальної діяльності та забезпечення розвитку комунікативних вмінь у соціально-побутовій та професійній сферах спілкування на рівнях А1, А2, В1 володіння іноземною мовою (у системі загальноєвропейської компетенції володіння іноземною мовою).

Проведено порівняльний аналіз найсучасніших і найпоширеніших інтерактивних методів навчання мови іноземних студентів на довузівському етапі підготовки, які базуються на принципах європейської конвенції про мови (2010 р.) та провідних дидактичних принципах, серед яких принцип гуманізму та інформатизації вищої освіти. Обґрунтовано переваги використання таких методів та особливості їх впровадження в навчальний процес.

Ключові слова: ігрові освітні технології, інтерактивне навчання, інноваційні технології, інтелект карта, метод конкретних ситуацій, мозковий штурм, програмоване навчання.

Abstract. The article analyzes the leading scientific theories on the topic, identifies the scientific sources of the development of the idea of interactive teaching of foreign languages in high school, presents the etymology of the names of interactive teaching methods, describes the essence of modern interactive teaching methods of Ukrainian as a foreign language with the presentation of scientific methods of teaching. After the analysis of the leading scientific theories, the scientific sources of the development of the idea of foreign languages interactive learning were identified (the second half of the XX - beginning of the XXI century). The theory of interactional orientation, the concept of humanistic psychology, the theory of social-perceptual cognitivism and the theory of active learning, the theory of programmed learning are characterized.

Methodical means of enhancing the cognitive abilities of foreign students at the pre-university stage of preparation, intensifying their cognitive activity and ensuring the development of communicative skills in the social and professional spheres of communication at the A1, A 2, B1 level of foreign language (in the Common European Framework of Reference) are described.

A comparative analysis of the most up-to-date and widespread interactive methods of teaching foreign language students at the pre-university stage of preparation, based on the principles of the European Convention on Languages (2010) and leading didactic principles, including the principle of humanism and informatization of higher education. The advantages of using such methods and peculiarities of their introduction into the educational process are substantiated.

Keywords: *game educational technologies, interactive training, innovative technologies, intelligence map, situation method, brainstorming, programmed training.*

Постановка проблеми. Сьогодні відбувається реформування вищої освіти України, здійснюється оновлення її змісту та реорганізація навчально-виховного процесу, яка зумовлена сучасними науково-технічними досягненнями. У цих умовах на довузівському етапі мовної підготовки актуальною стає проблема розвитку в іноземних студентів навичок творчого мислення, формування їх як мовних особистостей у соціальному середовищі.

Особливістю сучасної системи мовної підготовки іноземців у нефілологічних вишах Україні є співіснування методичних моделей різних технологій навчання з нахилом у бік традиціоналізму, який не забезпечує виконання сучасних вимог до випускників підготовчого факультету/відділення ЗВО. Перехід до нових сучасних моделей навчання обов'язково ґрунтується на передовому освітньому досвіді та інноваційних технологіях. У вузькому значенні «інноваційні технології» - це використання комп'ютеру, мультимедійних засобів, пристроїв, що діють на базі комп'ютерної техніки. Саме сучасні технічні засоби сприяють забезпеченню якісної організації навчального процесу і, що особливо важливо на довузівському етапі підготовки з мови іноземних студентів, підвищенню мотивації іноземців до вивчення нерідної мови та активізації їхніх когнітивних можливостей. Таким чином, проблеми інноваційного розвитку освіти, впровадження інновацій на довузівському етапу підготовки іноземних громадян актуалізують питання розвитку, перш за все, творчого потенціалу педагогів, які працюють на цьому етапі, по-друге, важливість дослідження способів діяльності викладачів-новаторів, зміни стилів їхнього мислення, щоб вирішити загальноосвітню проблему – підвищення результативності навчально-виховного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу усіх вищезазначених проблемних аспектів у педагогіці та методиці викладання іноземної мови присвячено велику кількість досліджень як в українських, так і закордонних наукових виданнях. Особливу увагу вітчизняні вчені приділяють теорії та практиці інтерактивного навчання іноземної мови (Л. Ампілогова, І. Войтова, Л. Годкевич, І. Ігошина, Л. Пироженко, М. Кларін), проблемам використання інтерактивних технологій при навчанні фахової мови (Є. Козіна, Н. Коломієць, О. Комар та ін.), у працях іноземних дослідників розглядаються питання взаємозв'язку особистісного розвитку

студента з інтенсивністю використання інтерактивних технологій (U. Staudinger, P. Baltés, V. De Landsheere), підвищення ефективності освіти з впровадженням інноваційних освітніх технологій, нових методів навчання та сучасних технічних засобів навчання (M. Ionescu, I. Radu, F. Dumitru).

Значний внесок у методичку викладання іноземної мови зробили вітчизняні дослідники, які займалися проблемами впровадження інтерактивних технологій у вищій українській школі (Л. Артемова, К. Гіря, Т. Дуткевич, І. Осадченко, І. Підласий, Н. Яковлева,), та іноземні, які розглядали питання використання інтерактивних методів у медичних вишах (Jo Stertena), адаптації сучасних методів навчання до викладання в магістратурі (A. Verlan та K. Nordskog), колаборативне навчання у виші (A. De Hei).

Окремі дослідники висвітлюють можливості інтерактивного навчання при викладанні іноземної мови на довузівському етапі – О. Довгоп'ят, Ю. Кашкарова, К. Ливингстоун, Н. Кочубей, А. Шукшин, Л. Васецька, О. Соловійова, А. Джин, І. Кошка, О. Просяник, М. Кодочигова, M. J. Cotter, H. D. Brown, V. Cook, R. Ellis, D. Nunan, D. Paul, M. Tsukamoto, N. Tsujioka та ін. Проблемам інтерактивного спілкування присвячені наукові праці М. Богомолової, Б. Ломова, Р. Немова, Л. Уманського тощо. Класифікацію інтерактивних методів навчання пропонують у своїх дослідженнях Л. Вавилова, Є. Голант, Т. Паніна.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення наукових витоків ідеї інтерактивного навчання нерідної мови іноземців, опис і аналіз інноваційних методів, підходів та технологій при навчанні української мови як іноземної на довузівському етапі підготовки у немовному ЗВО України.

Виклад основного матеріалу. Під інноваціями у навчанні методисти розуміють процеси виникнення, розвитку і широке впровадження у практику викладання педагогічних нововведень.

Слово інновація має латинське походження (з лат. *in* – в, *novus* – новий, оновлення, зміна) і в широкому розумінні трактується як внесення змін, введення нового. У педагогічній інтерпретації інновація означає упровадження нового у мету, зміст, методи і форми навчання, з метою поліпшення навчально-виховного процесу та його результатів.

Характерною рисою інноваційних педагогічних і, зокрема, дидактичних технологій є особистісно-орієнтована освіта. Інноваційні технології відрізняються від традиційних перш за все місцем і роллю основних учасників навчального процесу – викладача і студентів, їх взаємовідносинами, характером і змістом освітньої діяльності. І якщо у традиційному навчанні яскраво виражена підсистема «суб'єкт-об'єкт», у якій тільки викладач відіграє роль суб'єкта, котрий визначає зміст, методи навчання та стиль взаємовідносин, то в інноваційному навчальному процесі зникає жорсткий розподіл ролей між викладачем і студентом. Студент у цій освітній парадигмі перетворюється у важливий освітній суб'єкт, залучається до активного спілкування з викладачем і стає активним ретранслятором самостійно освоєних знань. Спрямованість на суб'єкт-суб'єкту, діалогічну взаємодію закономірно приводить до необхідності реалізувати навчально-виховний процес як через традиційні, так і через інноваційні форми у їх гармонійному поєднанні.

Класифікацію сучасних технологій навчання у ЗВО можна подати наступним чином: технологія ігрового навчання – технологія проблемного навчання – інформаційні технології навчання.

Знання компонентів, закономірностей та принципів сучасного освітнього процесу допомагає викладачеві свідомо розробити власну ефективну та оптимальну технологію навчання нерідної мови іноземних студентів.

Поняття «технологія навчання» уведено в обіг педагогічної науки та освіти порівняно нещодавно – це 70-ті роки ХХ ст. Технологія навчання передбачає мистецтво володіння процесом, певну послідовність операцій з використанням необхідних технічних засобів. Сутність поняття «технологія навчання» досліджували Т. Ільїна, С. Шаповаленко, Л. Прессман, П. Гальперін, І.Лернер, В. Беспалько, С. Сисоева, О. Пехота, І.Богданова та ін. У зарубіжній педагогічній теорії та практиці проблеми технологій навчання представлено в дослідженнях таких вчених, як М. Кларк, Ф. Персиваль. Г. Веллінгтон, П. Мітчел, М. Вульман, С. Ведемейер, Р. Томаста ін.

Технологія навчання – це системний метод створення, застосування і визначення прийомів викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів в їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм навчання. На сьогоднішній день серед інноваційних технологій навчання іноземної мови з використанням сучасних технічних засобів саме інтерактивні технології посідають одне із провідних місць. Інтерактивні технології дають можливість студентам брати активну участь у створенні авторської моделі навчання, а викладачеві дають змогу впроваджувати власні багатогранні методичні підходи до організації навчального процесу в межах цієї власної моделі.

Вагомий вплив на інтерактивне навчання мала концепція гуманістичної психології та психотерапії (1950- 1960-і рр. ХХ ст. – США, засновники А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, Ш. Бюлер, Ролло Мей, С. Джуард та ін.), а також теорія соціально-перцептивного когнітивізму (1960-ті рр. – К. Левін, Т. Ньюком, Л. Фестингер, Ф. Хайдер та ін.). Згідно з означеним ученням центральним моментом визначення сутності інтеракції є не «передача інформації», а взаємодія з іншими людьми як внутрішній механізм життя колективу, причому взаємодія розуміється як обмін ідеями, інтересами, а отже, як шлях формування установок і засвоєння суспільно-історичного досвіду [4].

Існує також інша точка зору – що інтерактивне навчання з'явилося в надрах терміну «активне навчання». Ідея активних методів навчання у дидактиці не нова. Засновниками методу прийнято вважати таких прославлених педагогів, як Я. Коменський, І. Песталоцці, А. Дістервег, Г. Гегель, Ж. Руссо, Д. Дьюї. Хоча думка, що успішне навчання будується, перш за все, на самопізнанні, зустрічається ще у античних філософів. Термін «активне навчання» (Action Learning) був запропонований ще у 1930-х рр. англійським вченим Регом Ревансом – навчання через дію. На користь цього свідчить той факт, що в педагогічній літературі терміни «інтерактивні технології навчання» (до 1960-х рр. ХХ ст.), «інтерактивні методи навчання» і «інтерактивне навчання» (до 1990-х рр. ХХ ст.) не використовували, а замість них існували терміни «технологія активного навчання», «активні методи навчання», «активне навчання».

На розвиток інтерактивних технологій навчання істотно вплинула теорія програмованого навчання, яка ґрунтувалася на ідеї людино-комп'ютерної взаємодії (1960-1970-ті рр. ХХ ст. США (Г. Балл, В. Беспалько, А. Верлань, П. Гальперін, В. Глушков та ін.). Теорія програмованого навчання мови у дидактиці актуалізувалася завдяки дослідженням процесів засвоєння нових мовних знань, питань формування мовних та мовленнєвих навичок і умінь, базуючись на зв'язку лінгвістики, психології, кібернетики.

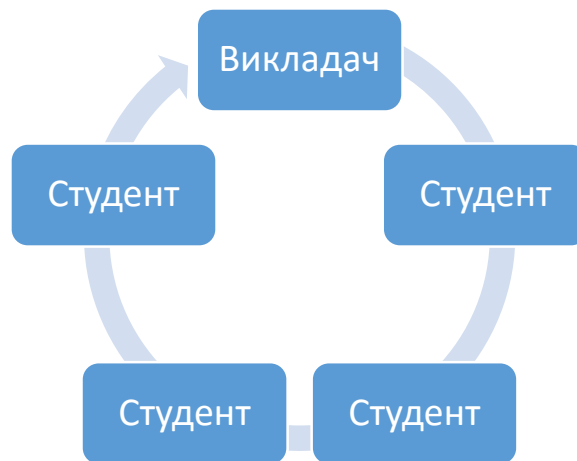
Програмоване навчання – це навчання за попередньо розробленою програмою, в якій передбачені дії як студента, так і викладача. Звідси виникли тенденції часткового або повного перекладення, зокрема, контролюючої функції викладача на пристрої, за допомогою яких здійснюється й опосередковується управління процесом засвоєння мовних знань за спеціальними програмами. Особливо ці тенденції посилились у зв'язку з появою персональних комп'ютерів. У 1970 р. вперше комп'ютерні програми почали виконувати функцію електронного викладача. Відзначаючи широкі можливості використання персональних комп'ютерів у практиці навчання іноземної мови, в усьому світі визнано, що ані програмоване навчання, ані комп'ютер не можуть замінити багатофункціональної діяльності викладача: подання, передача, збір інформації, організація контролю і управління когнітивною діяльністю студентів під час освоєння іноземної мови. І все ж, підкреслимо позитивну методичну особливість даного типу освітньої моделі – це широкомасштабне застосування мультимедійного підходу у процесі навчання нерідної мови.

На самому початку 1980-х рр. в Україні викладачі на практиці починають освоювати і використовувати активні (інтерактивні) методи навчання, головна ідея яких – групові діалогові форми пізнання. Офіційний поділ методів навчання у науково-методичній літературі того часу був представлений двома групами методів: традиційні й активні.

У 1980-1990-х рр. методисти-практики починають використовувати ігрові методи: ігри-вправи, рольові ігри, сюжетні ігри. Ігри організують для вивчення гуманітарних і природничих дисциплін, що розвиває уяву, творчість, активізує знання, розвиває пізнавальний інтерес.

Рольові ігри з опорою на малюнки, схеми, портрети, аутентичні тексти допомагають іноземним студентам створювати власні тексти, а також виконувати різні комунікативні ролі та реалізовувати різноманітні комунікативні тактики і стратегії. Роль викладача під час гри: виклад правил гри, мотивування активного включення в гру кожного студента, організація обговорення отриманих результатів. Ефективний методичний прийом, який найчастіше використовується викладачами мови для створення реальних комунікативних ситуацій під час проведення інструкцій з рольових ігор, – це обговорення зі студентами-іноземцями сценарію і правил гри. Зазначимо, що обговорення може проходити на будь-якому етапі вивчення мови, вирізняються етапи тільки комунікативними тактиками обговорення та лексико-граматичні моделями [3, с. 247-253].

Інтерактивні моделі навчання нерідної мови вибудовуються на відміну від активних моделей навчання на принципі не зворотного, а взаємного зв'язку між студентами і викладачем.

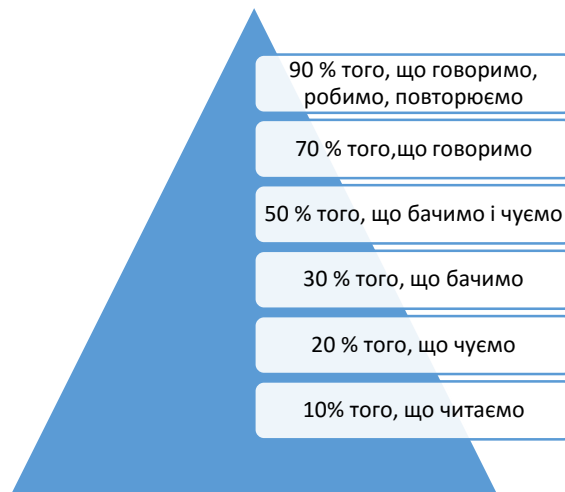

Зазначена форма навчальної взаємодії дозволяє швидко оцінити мовленнєву діяльність студента, скорегувати результати цієї діяльності з методичною стратегією навчання, а також отримати коректну інформацію про необхідність внесення доповнень і змін до методичного забезпечення навчального процесу.

Навчання стало по-справжньому «інтерактивним» після створення глобальної всесвітньої мережі Інтернет (1991 р.) і появи першого веб-браузера (1994 р.). З цього часу і починається виправдане і широке використання терміну «інтерактивне навчання». Інтернет - це засіб спілкування, яке забезпечується віртуальним середовищем навчання. Прикладні сервіси мережі Інтернет надають доступ до навчального контенту з будь-якої точки світу. Дані технології дозволяють зробити серйозний ривок у використанні інформаційних технологій в освітній сфері.

Одним із важливих напрямків розвитку інформатизації освіти є нові освітні комп'ютерні технології. Інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотний зв'язок – значущі переваги цих технологій. У науковій літературі зростає кількість досліджень, предметом яких стало використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі. Цій темі в Україні присвячені дослідження таких науковців, як В. Биков, Я. Булахова, О. Бондаренко, В. Заболотного, Г. Козлакова, О. Міщенко, О. Пінчук, О. Шестопал, Л. Васецької та інших [4].

Сучасні інформаційні технології – це сукупність методів, прийомів і засобів створення освітніх умов роботи на базі комп'ютерної техніки та методичної реалізації цих умов у навчальному процесі. Особливо важливу роль відіграють інформаційні технології в процесі організації самостійної роботи студентів. Ці технології сприяють опануванню навичок самостійного навчання мови з використанням електронних навчально-методичних матеріалів, комунікативних баз, проведенню власної діагностики рівня володіння мовою відповідно до загальноєвропейських або українських мовних стандартів. Використання нових інформаційних технологій дозволяє підвищити творчий потенціал іноземних студентів, розширити навички самостійної роботи, удосконалити мовні та мовленнєві навички та уміння. За даними американського педагога Вернона Мегнесона, ми засвоюємо та запам'ятовуємо [2]:

Зважаючи на ці дані та на нові освітні потреби, пов'язані зі стратегіями, методами та прийомами викладання іноземних мов, з'являються нові педагогічні тенденції, що сприяють "навчанню за допомогою досвіду та спілкування" [2].

Вищезазначене базується на чотирьох навчальних принципах: знати що, знати чому, знати як і знати хто. Таким чином, більшість інноваційних навчальних моделей включає трактовку знання не як інтелектуального продукту, а як процесу. Звідси зміна методичних стратегій навчання нерідної мови на довузівському етапі підготовки іноземців – від формування мовних та мовленнєвих навичок під час виконання типових лексико-граматичних завдань, які опрацьовуються студентами за чітко встановленим алгоритмом, до формування навичок аналізу мовних явищ, навичок творчого та критичного мислення, що дозволяє іноземцям розвивати також навички самоосвіти.

Отже, роль викладача полягає, в першу чергу, в стимулюванні у студентів бажання до розширення набутих раніше знань, по-друге, в активізації здобуття нової інформації під час моделювання комунікативних ситуацій, по-третє, в мотивації іноземних студентів до самостійної роботи, насамкінець, в заохоченні іноземців до вивчення нерідної мови через створення умов «позитивного настрою». Першочерговими завданнями є також сформулювати у студентів навички вчитися і самоудосконалюватися та вміння визначати оптимальні мовленнєві моделі й комунікативні тактики для власної мовленнєвої діяльності у реальних комунікативних ситуаціях, розвивати у іноземців навички моделювання комунікативних ситуацій.

Інновації в мовній освіті на довузівському етапі базуються на обранні таких методичних стратегій навчання, які сприяють засвоєнню студентами мовних знань та мовленнєвих компетенцій шляхом вирішення практичних комунікативних задач. Вирішення таких задач включає практичні та інтелектуальні дії (навчання на основі ситуацій, проблем, обміну комунікативним досвідом), а також ті дії, що сприяють емоційному розвитку студента та його креативному мисленню.

У сучасній науково-методичній літературі часто акцентується увага на тому, що нерідна мова як засіб розвитку інноваційного мислення та креативних здібностей іноземних студентів займає особливе місце в системі

вищої освіти і має важливе значення для розвитку творчого потенціалу студентів. «Класичний стиль викладання більш не є ефективним в нових умовах, і потрібно будувати «нову парадигму освіти», яка здатна забезпечити пізнавальну активність та самостійне мислення студентів, здатність постійно навчатися та визначати себе не лише у сфері професійної діяльності, а й загальнолюдських цінностей» [11, с. 76-82].

Нещодавнє американське дослідження «Creativity and Education: Why it Matters (Adobe Education Creativity Study, 2012), показує, що 85 % респондентів вважають креативне мислення важливим для вирішення проблем у житті, 68 % опитаних вважають, що цьому можна навчитися, тоді як 71 % вважають, що цьому слід навчати у навчальній аудиторії [9].

Проблему розвитку креативного мислення у студентів у процесі вивчення іноземної мови досліджено в численних наукових працях про підвищення рівня пізнавальної та творчої діяльності іноземних студентів (А. Брушлінський, Я. Пономарьов, О. Тихомиров та ін.). Багато авторів у своїх роботах дають загальну характеристику активізації пізнавальної діяльності іноземних студентів, розвитку творчого мислення та творчих здібностей (Д. Богоявленська, М. Волах, Дж. Гілфорд, Є. Ільїна, В. Моляко та ін.).

Едуард Де Боно (2007), провідний фахівець у галузі розвитку креативного мислення, опублікував збірку практичних вправ та ігор, які можуть бути використані для розвитку креативного мислення [7, с. 247].

Л. Лівінгстон (2010) та М. А. Кларк (2015) розглядають сутність та перспективи розвитку творчого мислення при викладанні та вивченні іноземної мови з опорою на інформаційні технології, а також аналізують роль комп'ютерних технологій у підвищенні мотивації студентів до вивчення нерідної мови [8; 10, с. 59 – 62].

Навчання іноземної мови є ефективним засобом формування мовної особистості. Вивчаючи іноземні мови, студенти набувають вміння аналізувати різні комунікативні ситуації та мовні явища, узагальнювати, складати судження, знаходити шляхи вирішення комунікативних проблем, вибудовувати перспективні комунікативні стратегії й тактики. Усе це сприяє розвитку мовленнєвих навичок викладення інформаційного матеріалу з такими його якісними характеристиками, як порядок, точність, чіткість, стислість, обґрунтованість, послідовність.

Методисти-практики визначають головним завданням навчання іноземної мови – сформувати комунікативну компетентність у студентів, що передбачає розвиток їхніх креативних здібностей. Ефективна реалізація поставленої мети можлива лише за умови, що викладачі є новаторами, творчими особистостями, постійно вдосконалюють та оновлюють свої дидактичні знання, створюють авторські освітні або методичні моделі, які ґрунтуються на сучасних цифрових засобах навчання.

Як було зазначено раніше, більшість методистів стверджують, що у сучасному навчальному процесі традиційні методики викладання мови як іноземної, орієнтовані на студента як об'єкта навчання, необхідно замінити інтерактивними методиками, орієнтованими на студента як суб'єкта навчання. Наприклад, існуючий традиційний метод «крейда-розмова», в якому методична стратегія «викладач-розмова-час» превалює над стратегією «студент-розмова-час», слід удосконалити таким чином, щоб

студенти вивчали іноземну мову за допомогою методики «думай - працюй у парі – ділися з іншими студентами».

Для ефективного викладання нерідної мови іноземним студентам використовуються й такі методи, як комп'ютерне навчання мови, цифрове навчання мови на базі мультимедіамовних лабораторій та сучасних аудіовізуальних засобів [6].

Методологія цифрового або інформаційного навчання будується на особистісно-орієнтованому підході з використанням інформаційних технологій. Вона синтезує синергетичний, системний, компетентнісний, комунікативно-діяльнісний, інформаційно-технологічний та інші підходи.

У сучасній практиці викладання нерідної мови іноземним слухачам на довузівському етапі підготовки використовується досить велика кількість навчальних моделей, які реалізують методику цифрового навчання. Проаналізуємо сутність та опишемо основні методичні прийоми найбільш поширених дидактичних моделей, які впроваджуються у навчальний процес мовних кафедр нефілологічних вишів.

Тісно пов'язана з розвитком інформаційних технологій методика «flipped classroom» або «перевернутого класу». Вона передбачає наступну організацію навчального процесу: іноземні студенти приходять на заняття, маючи певні теоретичні знання та розуміння тих мовних або мовленнєвих явищ, з питань яких спланована робота в аудиторії. Така методична стратегія робить навчання більш ефективним та плідним, оскільки надає можливість навіть іноземним слухачам недостатнього рівня мовної підготовки відчувати себе більш комфортно та впевнено; усі студенти, незалежно від рівня мовленнєвої компетенції, активно починають включатися до діалогічного спілкування. Впровадження технології «flipped classroom» оптимізує та індивідуалізує навчальний процес довузівського етапу підготовки, бо звільняється час для відпрацювання на занятті складних мовленнєвих моделей, для ретельного опрацювання складних мовних явищ, для додаткового лексико-граматичного тренінгу. Отже, домашні завдання, самостійна робота набувають важливого значення у першу чергу для самого іноземця у його власній системі організації навчання. Іноземні слухачі індивідуально або в групах переглядають відео-лекції, медіа-презентації уроків з наступних тем занять, самостійно перевіряють рівень засвоєння мовного та мовленнєвого матеріалу у форматі комп'ютерного тестування відповідних знань та навичок. Таким чином, під час аудиторного заняття з іноземної мови студенти розширюють та удосконалюють свої знання про мовні явища переважно шляхом вирішення комунікативних завдань, участі у діалогах-розпитах та бесідах на запропоновані соціально-побутові теми. Технологія «flipped classroom» буде успішною, якщо викладач ретельно запланує усі етапи процесу навчання, де аудиторна та позааудиторна робота студента буде являти собою єдину цілісну модель уроку на певну тему з опорою на електронні ресурси (електронні підручники, електронні посібники, медіапрезентації, лексико-граматичні тренінги тощо).

Найкращий спосіб вивчити мову це – спілкування з носіями мови. Але в умовах переважно російськомовного середовища Південного Сходу України не завжди легко знайти носіїв літературної української мови для

розмовної практики. Під час аудиторних занять або дома в комп'ютерних програмах іноземні студенти часто слухають діалоги в повільному темпі мовлення, що негативно впливає на формування мовленнєвих навичок, тому важливо запропонувати впроваджувати автентичні відеоматеріали або аудіодіалоги з різними швидкостями мовлення до навчального процесу початкового етапу вивчення мови. На відміну від аудіо- або друкованого тексту, які, безперечно, мають високу інформативну, освітню, виховну і розвиваючу цінність, відеотекст має ту перевагу, що поєднує різноаспектні аспекти мовленнєвої взаємодії. Відеотекст містить візуальну інформацію про місце події, зовнішній вигляд і невербальному поведінку учасників спілкування в реальній комунікативній ситуації, обумовленої специфікою віку, статі та психологічною структурою мовної особистості. Візуальний ряд дозволяє краще зрозуміти й закріпити як фактичну інформацію, так і особливості мовлення в конкретній ситуації. Відеоматеріали надають необмежені можливості для проведення аналізу, побудованого на порівнянні та зіставленні культурних реалій і особливостей поведінки людей в різних ситуаціях міжкультурного спілкування.

Дослідження процесу аудіювання іноземцями показує, що навіть при дворазовому прослуховуванні тексту без візуальних опор рівень розуміння значно нижче, ніж при одноразовому перегляді відеоматеріалу.

Ефективним методом формування та розвитку навичок участі у діалозі-розпиті та діалозі-бесіді є метод етнографічного інтерв'ю. Цей метод дуже корисний для розуміння думки та досвіду людей у реальних комунікативних ситуаціях. Іноземці мають можливість чути автентичну мову. Із досвіду роботи, можемо сказати, що для іноземних студентів ЗДМУ набагато цікавіше й ефективніше займатися аудіюванням на основі оригінальних відео-інтерв'ю. Мовлення людей у таких інтерв'ю спонтанне, мовленнєвий ритмічний малюнок характеризується наявністю різких переходів та пауз, що повністю відповідає реальній комунікації. Перегляд таких інтерв'ю розвиває і вдосконалює навички і вміння розуміти загальну тему спілкування та будувати монологічні висловлювання з причинно-наслідковими відносинами.

Дослідження процесів аудіювання іноземцями показує, що навіть при дворазовому прослуховуванні тексту без візуальних опор рівень розуміння значно нижче, ніж при одноразовому перегляді відеоматеріалу. У Центрі підготовки іноземних громадян ЗДМУ викладачі часто використовують на заняттях відеоінтерв'ю з інтернет-ресурсу Easy Languages. Ведучі у відеороликах опитують людей на вулиці – такий формат діалогу допомагає іноземним студентам звикати до реального темпу мовлення пересічних українців. Більше того, відео мають субтитри українською й англійською мовами. Керуючись принципом диференційності за ступенем складності навчального матеріалу, а також принципом індивідуального підходу до навчання нерідної мови на довузівському етапі підготовки для іноземців, які ще не досягли початкового рівня А1, можна знайти нескладні для розуміння відео на різну тематику.

Не менш ефективним методом роботи з відеоматеріалами на довузівському етапі підготовки іноземців є методика Гленна Домана. За цією методикою іноземні студенти не тільки вивчають назви предметів та явищ,

а й бачать, як вони пишуться. Картки за методикою Домана – це матеріали енциклопедичного характеру, на яких різні зображення підписані великим шрифтом. Картки об'єднані у тематичні відеоблоки, наприклад, спочатку студенти опановують назви диких тварин, потім овочів, видів транспорту відповідно до тематики, поданої у Стандартизованих вимогах до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1-С2 [5].

Використання відео у комплексі з тематичним малюванням на базі цього відео є дуже поширеним. Викладачі почали активно залучати малювання на заняттях з мови як один з методичних прийомів у кінці ХХ ст. Тематичне малювання позитивно впливає на розумову діяльність, розширює когнітивні можливості, допомагає в процесі вивчення мови, концентрації уваги, надихає на творчість, покращує візуальне сприйняття.

Можна стверджувати, що відеоматеріали розкривають широкі можливості для творчої методичної роботи викладачів, а також оптимізують процес формування мовних та мовленнєвих навичок і умінь у іноземних слухачів, роблять навчальний процес привабливим на всіх етапах вивчення нерідної мови. Використання відео на уроці української мови як іноземної надає іноземним студентам можливість швидше оволодіти українською культурою, сформувати соціокультурну компетенцію.

Серед інтерактивних методів навчання мови найбільшої популярності набули ігрові освітні технології. Ігрові технології навчання розвивають здібності до пізнання й формують досконалу мовну особистість. Навчальна гра являє собою основу для саморозвитку та індивідуального підходу до особистості кожного студента, вільного відношення до навчання, без примусу, розвиваючи природні задатки кожного. Прикладом навчальних ігор на довузівському етапі підготовки можуть бути граматичні ігри, які допомагають створити реальні комунікативні ситуації для реалізації наданої лексико-граматичної конструкції; лексичні ігри з використанням сюжетно-рольових завдань та мовленнєвих тренінгів; ігри-подорожі, ігри-доручення, ігри-припущення, ігри-бесіди (ігри-діалоги), тематичні квести тощо.

На кожному етапі практичного заняття з мови викладачі Центру підготовки іноземних громадян використовують різноманітні ігрові завдання, наприклад, на етапі мотивації - «Незакінчені речення», «Асоціативний куц», на етапі актуалізації знань – «Мікрофон», «Гронування», на етапі засвоєння мовних знань та формування мовленнєвих навичок та вмінь – «Ажурна пилка», «Займи позицію», «Ситуативне моделювання», «Акваріум», «Дискусія», на етапі закріплення мовних знань, розвитку та вдосконалення комунікативних та мовленнєвих вмінь та навичок – «Мікрофон», Метод «Прес», «Дерево рішень» тощо.

В останні роки на довузівському етапі навчання мови іноземців набули широкого застосування проблемні освітні технології, в межах яких впроваджуються методи «інтелект карта», «case-study», «мозковий штурм» та ін.

Методика роботи за інтелект-картами розроблена Тоні Бюзеном, видатним письменником, лектором і консультантом з питань інтелекту, психології навчання й проблем мислення. Підґрунтям технології «інтелект-карти» є теорія радіантного мислення, центральною ідеєю якої є уявлення і подання за допомогою візуалізації процесу мислення. За способом побудови

карта є віддзеркаленням асоціативного мислення. Як наслідок – у методиці роботи з інтелект-картами активно використовується методичний прийом «асоціативний ланцюг». Конспектування у вигляді одноманітного переліку пунктів плану або скороченої інформації збіднює «асоціативний ланцюг», створює відчуття його завершення, у той час, коли потенційно він є нескінчений, утворюючи основу для виходу за межі відомого. Базовим моментом названої технології у методичній площині є наступне спостереження: на стадії конспектування відбувається процес втрати ключових слів, які висловлюють найбільш важливі ідеї інформаційного джерела. Наслідком чого ми маємо, наприклад, труднощі з формуванням у іноземних студентів необхідних асоціацій, ключових понять, концептів, а також прискорення забування інформації.

Т. Бюзен виокремив конспектування як найбільш поширений прийом упорядкування й зберігання текстової інформації, а інтелект-карти – це один із методичних засобів, що дозволяє ефективно структурувати й переробляти інформацію. Інтелект-карти виконують функцію когнітивно-методологічну. Ця технологія вчить іноземців довузівського етапу підготовки алгоритму мислення, використовуючи свій творчий та інтелектуальний потенціал, запам'ятовування великих обсягів інформації, алгоритму складання чітких і зрозумілих конспектів лекцій за фахом, написання творчих робіт (твір-есе, лист-пояснення тощо). Цю технологію використовують для вирішення психолого-методичних проблем, пов'язаних з процесом сприйняття й запам'ятовування нової інформації студентами. Названа проблема знімається за допомогою технології візуалізації інформації, наприклад, замість лінійного розташування тексту в студентському конспекті створюється кольоровий інформаційний проект, що дозволяє проводити спостереження за новою інформацією. Саме технологія візуалізації за допомогою кольору дозволяє не лише оптимальному запам'ятовуванню нового (перенесення інформації з короткострокової пам'яті до довгострокової), а й прискорювати процес навчання, тому що будуть задіяні творчі здібності студентів. Безперечно, ця технологія є ефективним засобом для зняття когнітивних труднощів під час складання й проведення презентацій, під час формування у студентів мовних навичок та вмінь класифікації та аналізу мовних явищ, формування навичок лексико-граматичного аналізу, участі у діалозі-дискусії або проведення контент-аналізу. Дана інноваційна технологія цінна також для формування у студентів умінь метакогнітивного контролю власної інтелектуальної діяльності. На заняттях довузівського етапу з української мови як іноземної використання інтелект-карт допомагає економити час на обробку й запам'ятовування нових слів; генерувати нові ідеї (значень слів, варіантів перекладу, контекстуальних значень, синонімів, антонімів); швидко повторювати лексику; відпрацьовувати навички складання планів, структурування, знаходження логічних асоціативних зв'язків між словами; перевіряти або повторювати пройдений вокабуляр.

Метод case-study або метод конкретних ситуацій (від англійського «case» – випадок, ситуація) – метод активного проблемно-ситуативного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань – ситуацій (вирішення кейсів). Технологію «кейс-стаді» уперше використали

конкретних ситуацій (метод case-study) належить до неігрових імітаційних активних методів навчання і розглядається як інструмент, що дозволяє застосувати теоретичні знання до розв'язання практичних завдань. Основна функція кейс-методу вчити студентів вирішувати складні неструктуровані проблеми, які не можливо вирішити аналітичним способом. Кейс активізує студентів, розвиває аналітичні та комунікативні здібності, залишаючи їх один на один з реальними ситуаціями. Кейси класифікують на:

1) ілюстративні навчальні ситуації-кейси, мета яких – на певному практичному прикладі навчити студентів алгоритму прийняття правильного рішення в певній комунікативній ситуації;

2) навчальні ситуації-кейси з формуванням проблеми, в яких описується комунікативна ситуація в конкретний період часу, виявляються і чітко формулюються проблеми; мета такого кейса – діагностування ситуації та самостійне прийняття рішення за вказаною проблемою;

3) навчальні ситуації – кейси без формування проблеми, в яких описується більш складна, ніж у попередньому варіанті комунікативна ситуація, де проблема чітко не виявлена; мета такого кейса – самостійно виявити проблему, вказати альтернативні шляхи її рішення з аналізом наявних ресурсів;

4) прикладні вправи, в яких описується конкретна комунікативна проблемна ситуація, що склалася, пропонується знайти шляхи виходу з неї; мета такого кейса — пошук шляхів вирішення проблеми. [1]

Ефективність застосування методу «case study» у вивченні іноземної мови на довузівському етапі полягає в оптимізації процесу вивчення мови через створення реальних комунікативних проблемних ситуацій, що дає можливість сформуванню у іноземного слухача навички комунікації у непередбачених, нестандартних соціально-побутових ситуаціях, навички участі у діалогах різного формату з обов'язковим обґрунтуванням своєї комунікативної тактики, розвинути вміння студента працювати в команді та продукувати колективне рішення. Часто кейс-метод викладачі використовують для проведення групової або тандемної (у парі) самостійної роботи іноземців.

Доцільно використовувати метод «мозкового штурму» для формування у іноземних студентів початкового етапу навчання навичок непередбаченого висловлювання на соціально-побутові теми. Цей метод дає можливість викладачеві за короткий час провести діагностування рівня сформованості мовленнєвої компетенції у іноземних слухачів, допомагає визначитися з корекцією навчального матеріалу, а студентів дає змогу удосконалити мовленнєві навички монологічного або діалогічного характеру в комфортних для комунікації умовах.

Один із типових варіантів схеми проведення «мозкового штурму» на заняттях з мови довузівського етапу підготовки включає, по-перше, чітке формулювання проблемного питання (його краще записати на дошці), після чого студентам пропонується висловити ідеї, коментарі, навести фрази чи слова, пов'язані з вирішенням цієї проблеми. По-друге, усі пропозиції записуються на дошці чи на великому аркуші паперу за порядком їх виголошення без зауважень, коментарів чи запитань. Проблемне питання, за правилами, пишеться у центрі кола або по центру дошки, звідси назва методичного прийому «коло» або «мережа». Відповіді студентів обов'язково

записуються по колу або «ланцюжком», ніби плететься мереживо. По-третє, студентам надається завдання створити з написаних фраз текст, який висвітлить варіант рішення проблемного питання. Завдання на створення тексту краще давати не індивідуально кожному, а групам студентів або на парам (тандемам).

Варіант «мозкового штурму» на довузівському етапі підготовки з мови – це методичні прийоми «мережа» чи «коло». Сутність цих прийомів – формування у студентів комунікативних навичок вирішення проблеми в команді, формування навичок висловлювання власних думок, логічного побудування висловлювання та вміння поєднати запропоновані командою (групою) фрази у цілісний текст з логічно та послідовно висловленими думками.

Отже, досліджені нами інтерактивні методи навчання сприяють оптимізації процесу навчання іноземної мови. Ці методи покликані активізувати у іноземних слухачів довузівського етапу підготовки механізми мотивації до вивчення нерідної мови та підвищити ефективність навчання іншомовного спілкування. До переваг використання інтерактивних методів у процесі навчання мови іноземних студентів довузівської підготовки можна віднести, у першу чергу, максимальне наближення основних етапів процесу навчання на занятті до реальних умов соціально-побутового спілкування, по-друге, надання студентам методично обґрунтованої самостійності навчання, по-третє, сприяння розвитку навичок спонтанного мовлення та вибору комунікативної тактики в умовах творчої навчальної конкуренції, насамкінець, подолання типової проблеми початкового етапу вивчення іноземної мови – «знаю, але не можу застосувати», завдяки створенню комфортних комунікативних умов для мовних особистостей різних рівнів мовної та мовленнєвої компетенції.

Висновки і пропозиції. Таким чином, забезпечення якості мовної підготовки іноземних студентів на рівні міжнародних стандартів можливе за умови широкого впровадження у навчальний процес сучасних інтегрованих методик, які базуються на активному використанні сучасних технічних (комп'ютерних) засобів оптимізації навчального процесу. Використання нових технологій навчання при викладанні мови іноземцям створює умови для ефективної самореалізації їхньої мовної особистості та суттєво покращує мотивацію до вивчення нерідної мови.

Перспективи подальшого дослідження у даному напрямку вбачаємо в обґрунтуванні методичних вимог до моделей навчання, які базуються на використанні інформаційних, мультимедійних технологій. Дані моделі навчання нерідної мови мають урахувувати і етапи вивчення мови, і специфіку використання мультимедіа, як засобу навчання, а також чітко визначати роль і місце викладача у принципово нових умовах викладання дисципліни.

Список використаної літератури

1. Воротняк Л. Метод case-study та його вплив на формування навичок міжкультурної комунікації магістрів у процесі вивчення іноземних мов / Л. Воротняк // Педагогічний дискурс. 2014. Вип. 17. С. 38-42.

2. Искусство презентации. URL: http://files.school-collection.edu.ru/dlrstore/61d0f1ca-4991-11dc-8314-800200c9a66/14_poderg.html (дата звернення: 25.10.2019).
3. Латышина, Д. И. История педагогики: учеб. пособие. М.: Гардарики, 2005. 603 с.
4. Т. Садиков. История развития интерактивных технологий. URL: [file:C:/Users/user/Downloads/istoriya-razvitiya-interaktivnyh-tehnologiy%20\(1\).pdf](file:C:/Users/user/Downloads/istoriya-razvitiya-interaktivnyh-tehnologiy%20(1).pdf) (дата звернення: 15.10.2019).
5. Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1-С2: схвалено рішенням колегії Міністерства освіти і науки України протокол від 22.05.2018 № 5/1-7.
6. Anjali G. Confluence. Teaching of ESL: A Global Perspective. Paper presented at the 3rd annual International Seminar Nagpur, Maharashtra, 2012. 17 p.
7. De Bono E. How to have creative ideas: 62 exercises to develop the mind. Vermilion: Autumn, 2007. 352 p.
8. Clarke M. A. Creativity in modern foreign languages teaching and learning. 2015. URL: <https://www.heacademy.ac.uk/resource/creativity-modern-foreign-languages-teaching-andlearning>
9. Creativity in the English language classroom / ed. by Maley A. and Peachey N. 2015. URL: http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/ec/files/F004_ELT_Creativity_FINAL_v2%20WEB.pdf
10. Livingston L. Teaching Creativity in Higher Education. *Arts Education Policy Review*, 2010. 111(2), P. 59 – 62.
11. Ostroumova O. F., Nizamieva L. R., Nazarova, G. I. The didactic aspect of foreign language creative teaching. *Journal of Language and Literature*, 2014. 5(3), P. 76-82.

УДК 811.161.2'243:004.738.5]:378.147

Гриценко Ольга Вікторівна
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Запорізький державний
медичний університет

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Анотація. Розглянуто використання ресурсів інтернету під час вивчення української мови як іноземної. Визначено поняття «інтернет-ресурс», «електронна навчальна література». Проаналізовано науково-методичні роботи з порушеної теми. Звернена увага на доречність залучення до навчального процесу електронних довідкових матеріалів: Великого електронного словника української мови, корпусів мови, онлайн-бібліотеки «Горох», перекладних словників тощо. Відзначено, що на сьогодні відсутні словники, що мали б зразки вимови слів, словосполучень. З'ясовано, що соціальні мережі можуть задовольнити потреби іноземних студентів в іншомовній комунікації, зважаючи на їхню звичність для студентів і забезпечення ними зони